

4-12-30

299

Preu: 25 cèntims

L'ESQUELLA DE TORRATXA

Editat pel Sindicat de Dibuxants Professionals

El Sindicat de Dibuijants Professionals de Catalunya

**aplega en el seu si
totes les especialitats**

**Tu, dibuixant!
Ja n'ets soci?**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ,
AVG.^a PORTAL DE L'ÀNGEL, 2
Telèfon 10796
BARCELONA

FORA DE BARCELONA
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
ESPANYA: trimestre 3 Pesseïes
ESTRANGER: trimestre 5 Pesseïes

Cal combatre el rumor destructiu. Cal combatre'l per tots els mitjans, car és l'arma hipòcrita que esgrimix l'enemic que tenim emboscats dins de casa. Per mitjà del rumor entra el pessimisme a moltes llars. La nova catastròfica és llavor de feixisme. Cal barrar-li el pas, d'una manera ferma i decidida.

Els mitjans coercitius tenen només una eficàcia limitada. És tan difícil lluitar contra el rumor! S'infiltra pertot, com un gas emmetzidor, i és en va de barrar-li la porta.

En dir això no volem dir que no s'hagin d'emprar els mitjans represius; res d'això. S'han d'exercir amb la màxima energia, per tal d'assegurar la seva eficàcia.

Cal denunciar el qui escampa la veu derrotista, el qui s'inventa conflictes, el qui diu que sap coses que mai no són agradables, el qui sosca-va traïdorament la justa confiança que el nostre poble té en els seus homes i en les seves institucions, el qui llença llot damunt noms prestigiosos, escudant-se amb l'hipòcrita «m'han dit». Cal empresonar els divulgadors del rumor destructiu, si no poden assenyalar d'on han tret les falses noves. Però, ho repetim, no n'hi ha prou amb això.

Ha mort davant l'enemic, Bonaventura Durruti, el ferm lluitador. Ha mort com moren els valents i els convençuts. La seva pèrdua ha estat sentida per tot un poble, sense distinció de banderies i matisos. Nosaltres, emocionats, des de les nostres columnes, retem homenatge a la memòria del ferm lluitador, caigut víctima de la metralla enemiga, per la causa de la llibertat.

Cal dir la veritat en tots moments i en totes les circumstàncies. Les nebulositats en les notícies autoritzades, les vaguetats en els comunicats oficials, engendren, fatalment, el rumor alarmista, en ésser aprofitades pels enemics del poble.

Cal dir la veritat, per desagradable que sigui.

La reacció sana del poble no s'ha fet esperar mai davant el contratemps o la contrarietat. Sabent-se la veritat dels fets, l'ànim es trempa millor i tota exageració es fa impossible.

Aquesta veritat, ja es tracti de fets de guerra, d'incidències polítiques o d'actituds personals, ens donaria una visió exacta de la realitat del moment delicat que vivim. Ara, no sabent les coses més que a mitges, els caps s'escalfen, i el dubte s'ensenyoreix dels ànims i el poble, el poble que lluita posant en la lluita el cor i el pit, li sembla anar a les palpentes.

No volguem que hi hagi qui senti les angoixes del misteri, i es preguntin, inquiet: què deu passar? No ho hem de voler. El dubte fa més feixisme que totes les propagandes reaccionàries. I si després palesem que tot el tràngol resta reduït a una tempesta en un got d'aigua, per què no descórrer el vel i dir les coses pel seu nom?

Lluitar contra el rumor derrotista és treballar per la causa del poble. I el rumor no sempre és fill de la mala fe i enemic al règim, sinó que també, a vegades, és fruit de la ignorància i de l'«excessiva» intel·ligència de molts ciutadans.

Si acostumem el poble a trobar la veritat en notes i informacions, el rumor no tindrà raó d'ésser i desapareixerà per ell sol.

Val la pena de pensar-ho.

Com es reflexen les coses a Alemanya...

“L'acord nipo-alemany no té altra finalitat que salvar la cultura i la civilització d'Europa.” (Paraules de Von Ribbentrop).

EL FUTUR HIMNE DEL MON

L'autor de "La Internacional"

Pierre Degeyter, l'autor del famós himne «La Internacional», que canten avui els obrers de tot el món, ha restat fins fa poc, del tot oblidat. El seu nom no era conegut i foren uns periodistes els qui, fa uns quants anys, el tragueren de l'anònim en què vivia.

Era, segons les informacions publicades, «un vellet bigotut, de mirada viva». Vivia a Saint Denis, prop de París, en una caseta humil. Vestia americana de mecànic, mocador al coll, gorra i rellotge amb llarga cadena que li penjava del trau de l'armilla. Representava més

de 75 anys. Era francès, fill de francesos, encara que nascut a Gant. El seu ofici: fuster. La seva afició: la música.

Des de petit conegué l'aspror de les lluites proletàries, car el seu pare havia participat en la Revolució del 1846, que Marx qualificà de «es-

L'INTERNATIONALE

Paroles de E. POTTIER

Musique de Pierre DEGEYTER

Musique 8

COUPLET

De-bout! les damnés de la ter-re! De-bout! les
forçats de la faim! La rai-son tombe en son era-tè-re, C'est l'é-
rup-tion de la fin. Du pos-sé faisons ta-ble ra-
se, Foule es-cla-ve, de-bout! de-bout! Le mon-de va changer de
REFRAIN
ba-se: Nous ne sommes rien, soy-ons tout! C'est la lut-te fi-
-na-le Groupons-nous, et de-main, l'In-ter-
-na-tio-na-le, Se-ra le genre hu-main C'est la
lut-te fi-na-le Groupons-nous, et de-main, l'In-
-ter-na-tio-na-le. Se-ra le genre hu-main.

querdes que revelaren a través de l'escorxa de la societat burgesa, l'abisme descobert pels proletaris, abisme capaç d'englotir continents sencers». Els pares de Degeyter hagueren d'exiliar-se a Bèlgica, i allí va néixer el qui després havia de fer cèlebre el seu nom, escrivint l'himne dels oprimos de la terra.

Fill de treballadors manuals, gairebé analfabets, Pierre, amb prou feines pogué aprendre de llegir, tot treballant d'ebanista en una fàbrica de Lille. De jove, lluità a la Comuna, i es trobà a punt d'ésser afusellat, quan el proletariat fou, com digué Marx, «vençut però no derrotat» per les forces unides de la burgesia i la soldadesca. Després es va consagrar plenament a la defensa dels ideals socialistes, dels seus companys de treballs i persecucions, de tots els qui eren víctimes de la injustícia de les classes opressores i explotadores. Fou socialista, antimilitarista, dreyfusista. Després, naturalment, comunista.

Des d'infant sentí fonda afecció per la música, «molt més entusiasme —segons ell— que per la fusteria». I afegia: «M'agradava cantar i deia la gent que no tenia la veu dolenta. Si hagués pogut educar-la! Però això era, dissortadament, un somni inaccessible.» Va haver de renunciar a ésser cantant, però aconseguí matricular-se en el Conservatori de Lille i allí, sense deixar l'ofici, va anar estudiant en les hores de lleure. «Però, digué, mai no he deixat d'ésser obrer. Per això mai no he perdut la consciència de classe i he lluitat sempre en les fileres del proletariat.»

I per això, va escriure «La Internacional».

La va escriure el 1888, popularitzant-se tot seguit, sense que Degeyter se n'adonés. Se'n va assabentar en oír-lo cantar pels carrers de París a uns obrers que anaven a la feina. Per ell, va ésser un dels dies més feliços de la seva vida.

L'any 1928, a Moscú, per tal de celebrar el 40è. aniversari de «La Internacional», va dirigir l'orquestra davant el Govern rus. I el vell lluitador recordava, emocionat, aquell moment suprem de la seva vida. «Allí hi havia Kalinin, Stalin, Rykof, Buddienny... En acabar-se s'aproparen per tal de felicitar-me. —Bé—em va dir Stalin—. Molt bé. I m'apretà les mans.»

—La lletra de «La Internacional» — la partitura de la qual reproduïda

El front mundial del capitalisme.

Els infants refugiats a Barcelona

Una iniciativa

Són molts milers els infants que procedents de Madrid i altres llocs que sofreixen el flagell del feixisme, han estat acollits amorosament a Barcelona. Són molts milers i de totes les edats i condicions.

La nostra ciutat, fidel a la seva tradició acollidora, els ha rebuts amb els braços oberts, ànhelosa que oblidessin, aquelles víctimes innocents de la barbàrie feixista, les hores d'angoixa i de terror passades. Asils, institucions benèfiques, famílies d'obers, han rivalitzat a oferir als infants refugiats una llar

de la primera edició, acompanya aquestes ratlles— és de E. Pottier, un altre lluitador.

El poble ha fet seu l'himne. I després, quan el poble ha sofert, lluitat i triomfat, el calor de la seva lletra i de la seva música són part del poble mateix.

Avui, «La Internacional», és l'himne de la classe obrera. Demà, serà l'himne del món.

En un demà en què no hi haurà «ni amos ni esclaus».

cordial. Però, no n'hi ha prou amb això.

Són in comptables les famílies barcelonines que podrien tenir cura d'un d'aquests infants. Ho farien amb amor i bona voluntat i enmig dels seus fills, el ciutadà veuria amb joia jugar l'exiliat d'altres terres.

¿Per què no es donen facilitats a dites famílies, que serien en nombre considerable, per a portar a terme la seva bona acció? ¿Què calen els deguts informes i assessoraments? No és tasca difícil. Però estem segurs que, una invitació discreta al veïnat barceloní, perquè ajudés a fer més passadora la situació d'aquests desventurats infants, seria acollida amb joia i entusiasme.

En molts pobles i ciutats catalanes, les famílies antifeixistes ja fan aquesta benemèrita tasca. Cal que la capital de Catalunya no sigui menys que les referides localitats.

El Borbon s'ha interessat perquè l'aviació rebel no destruis l'ex-Palau Reial. Es veu que les cases dels pobres i els Hospitals, i les Biblioteques i els Museus no li interessien. Ho trobem molt natural.

RECORD

En el XVIe aniversari de l'assassinat de Francesc Layret

El dilluns passat es va complir el XVIe. aniversari de l'assassinat d'aquell home bo, tot cor, que es deia Francesc Layret. Morí cosit de bales de la gent de Ramon Sales, obeint ordres del repugnant Martínez Anido, per ésser amic i defensor del proletariat.

El seu nom gloriós, com a la llarga llista de víctimes del dretisme capitalista, és avui recordat amb respecte i sentiment per un poble que lluita per la llibertat i la justícia; els dos altíssims ideals que inspiraren tota la seva vida.

Layret, afectat des de la seva primera infantesa d'una paràlisi dels membres inferiors, sofria aquesta deficiència física amb enteresa i sana resignació. Semblava com si tota l'energia, tot el vigor que mancava a les seves causes, s'hagués acumulat al seu cervell poderós. Ja d'infant, quan cursava el batxillerat, en unió de Lluís Companys, el seu amic entranyable en un col·legi de la Rambla de Catalunya, palesà la seva intel·ligència. Essent estudiant de Dret en la nostra Universitat començà la seva actuació política, i es destacà com a temperament inquiet i lluitador. Iniciant la trajectòria que no va abandonar mai en el transcurs de la seva vida, va fundar l'«Escola Republicana» entitat en la qual s'organitzaren els estudiants liberals i republicans, de la qual fou president, aplegant al seu entorn a Lluís Companys, Humbert Torres, el plorat Perenya, Josep M.ª Espanya, Tauler, Pere Mies, Berroya, etc., etc.

Ell va organitzar aquell míting anticlerical celebrat a la Plaça de Braus de la Barceloneta, que va acabar a trets pels carrer, però que va canviar la vida política barcelonina, donant forta esbranzida a la causa republicana.

L'any 1909 inicià una fonda propaganda social i republicana. La seva actuació ferma i rectilínia, en aquelles agitades i corrents lluites socials, fou la d'un home recte i convençut.

En temps de la Solidaritat Catalana, Layret, que militava al partit d'Unió Republicana, amb Companys, va seguir Salmeron.

Mort aquest, desfeta la Solidaritat Catalana, Layret va seguir el

corrent republicà i catalanista, constituint, amb Sunyol, Coromines, Carner i Ríssec el partit Unió Federal Nacionalista Republicana. Desfet aquest partit per error polític,

Layret, amb Companys i Marcelli Domingo varen recollir el republicanisme tradicional, amb tendència obrerista, i organitzaren el Partit Republicà Català, d'acord amb Torres, de Lleida, Santaló, de Girona, i altres personalitats. Més tard, va contribuir a la fundació i organització del famós diari revolucionari «La Lucha». Fou elegit diputat per Sabadell, en lluita contra la reacció coalitzada, «La Lucha» va viure quatre anys i fou suspès definitivament per ordre del Govern.

Fou regidor per Barcelona i actuà, amb encert, d'Alcalde accidental.

Home bo, cordial, el seu despatx era obert a tothom, i per tal d'ésser útil al poble, no regatejava cap sacrifici.

Vingué el període de persecució de l'obrerisme. Al domicili de Lluís Companys, que el tenia al carrer de Sepúlveda, es reunien gairebé totes les vetlles, a més del qui és avui President de Catalunya, Francesc Layret i Salvador Seguí, i algunes vegades Angel Pestaña i Joan Casanoves. Aquestes reunions eren molt comentades i donaren lloc a incidències sindicals, filles de la incomprensió per part de molts, de l'ideal d'organització i justícia social que animava Francesc Layret.

S'inicià la criminal ofensiva del capital contra les organitzacions obreres. Martínez Anido feia assassinar els obrers pels carrers de Barcelona.

I un dia de tardor, fred i rúfol, li tocà el torn a Francesc Layret, el defensor de l'obrer, l'apòstol d'una causa justa. Caigué, un vespre, en sortir del seu domicili, situat al carrer de Balmes, travessat per les bales assassines. Els agressors no respectaren la seva invalidesa. Al Dispensari de Sepúlveda morí, en braços d'uns amics.

Lluís Companys, exiliat a la Mola, amb Barrera, Seguí, Amador Botella i altres, en asabentar-se de la tragèdia, no pogué contenir unes llàgrimes de dolor i unes paraules d'ira.

—Covards! Ja saben què han fet, ja!

Martínez Anido, l'assassí d'en Layret.

Layret era per a la reacció capitalista, el més formidable perill. La seva veu d'apòstol hauria agrupat al seu entorn les forces sindicals saines i disposades a la lluita. No els convenia que visqués. I per això, el mataren.

Avui, passats 16 anys, Francesc Layret viu encara en el cor del poble. D'aquest poble que lluita, i ofrena la seva sang, per tal de vèncer el repugnant feixisme, aquest feixisme que compta encara en les seves fileres amb Martínez Anido, l'assassí de Francesc Layret.

Anecdotari ciutadà

Hom conta que quan Marcellí Domingo era a Tortosa, va organitzar una funció teatral, de la qual ell també fou l'empresari.

La sort no el va acompanyar i a l'hora de començar la representació, el local oferia un desconsolador aspecte.

Però a la taquilla hi havia un lletreret que deia: «No hay billetes». Això va extranyar algú que féu a Domingo un curiosa pregunta...

—Sí, home. El lletreret té raó. A la caixa no hi ha bitllets. Ni plata ni cèntims.

A la facultat de Medicina, un catedràtic, que avui és al front, dirigint un hospital de sang, explicava com els noms dels tònic i reconstituents acabaven gairebé tots en «ina.» (Exemple: fosfatina, nucleïna, etc.)

—A veure... digué adreçant-se a un alumne que avui és periodista... Esmentim un reconstituent que acaba en «ina»...

—Gallina... fou la resposta.

Recollir les frases cèlebres del Dr. S... seria un acabar mai.

—Jo necessito l'auto, digué en certa ocasió, perquè tinc tots els mals «in extremis».

Volia dir que els tenia en les barriades extremes.

—Ahir, varen entrar lladres a la torre i m'han deixat «incòlume».

O sigui, que li havien robat tots els coloms.

—Ara dóna gust, però abans, travessar el carrer de Balmes era un «via-crucis».

Amb la qual cosa indicava que calia creuar la via...

Aquests dies, a la Biblioteca de l'Ateneu, hi anava un senyor més petit encara que el Dr. Mori. I ja es sabia. Demanava, indefectiblement, un tractat d'anatomia i l'Anuari Riera...

Algú es va sentir encuriós per aquesta incongruència. I es va dedicar a observar-lo. El llegidor més petit que el Dr. Mori estudiava el tractat i s'asseia damunt l'Anuari per tal d'arribar a la taula.

Molts teatres barcelonins, des que l'Ajuntament fa treballar els seus funcionaris per la tarda es troben sense els acomodadors de sempre.

Un dels que ara no actua és aquell tan divertit, que quan el Comitè de Control li va preguntar quin càrrec exercia en el teatre, va respondre que era «pèrit installador».

Ara el trobareu a la Casa Gran omplint rebuts.

En Lluhí i Rissac, pare d'en Lluhí i Vallescà, era home de poca paciència. Certa vegada va anar a un jutjat per tal de declarar i l'oficial, que no el coneixia, li va adreçar unes quantes preguntes amb to sec, sense ni aixecar els ulls del paper.

—Nombre?

En Lluhí va dir el nom, un xic molestat.

—Edad?

L'amoscament va pujar de grau.

—Profesión?

La paciència ja s'acabava.

—Habita?

En Lluhí no va poder més. I contestà.

—Diminutiu de «haba».

En un casinet de Sans es va cele-

brar un ball a profit d'una institució benèfica. En el transcurs de la festa hi va haver raons i en Grau V... en va sortir amb un ull de vellut.

I el xicot, s'esclamava, dolorit...

—El pitjor és que m'ho ha fet un membre de la Comissió d'obsequis!

En un cafè de la Rambla, discutien diversos periodistes...

—Bé, sí... deia en Lladó. Els actes són els únics que valen. Les paraules no valen res...

—Es veu que no has de posar mai telegrams, li objectà el noi Mas-sip...

L'Almeric va entrar a fer-se il·lustrar les sabates...

—Hola, col·lega, va dir al llustrabotes...

Aquest, se'l mirà sorprès.

—Per què m'ho diu, això?

—Perquè tu i jo ens passem la vida donant llustre als altres i ens trobem sense una pesseta.

Contat per en Moragues...

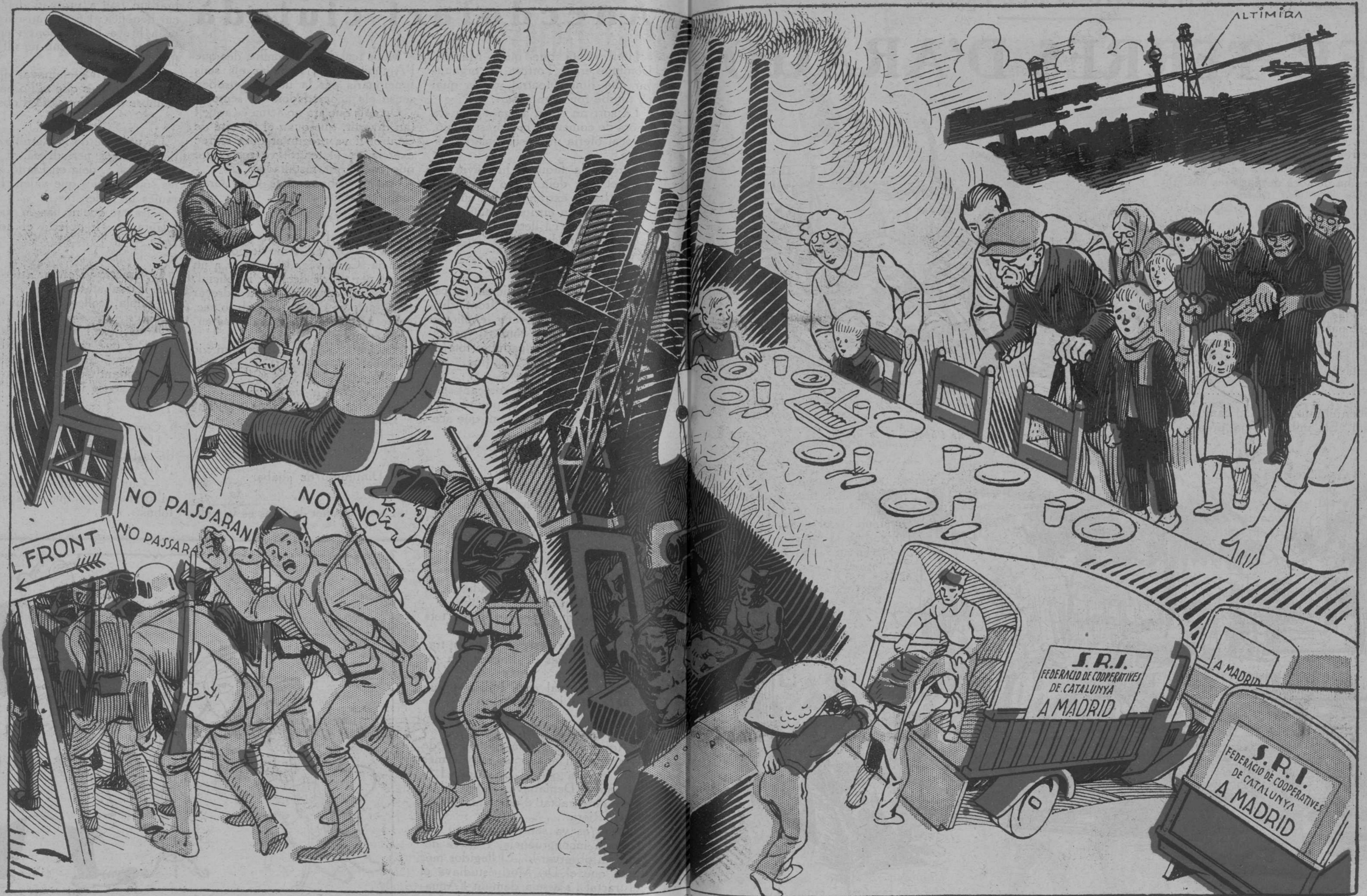
Una dona entra en una ferreteria de la Ronda de Sant Pere, prop de l'Arc de Triomf...

—Cuiti, diu, al dependent. Doni'm una ratera, que vui agafar l'autobús...

—Què vol prendre?

—Madrid. Però no m'ho deixen fer.

AIXÍ ÉS I SERÀ SEMPRE BARCELONA

PER TERRES D'ARAGO

Plou. Plou intensament, pausadament, inacabablement. Una cortina de boira entela l'horitzó.

El terreny és una fanguera. Però a les trinxeres es transita bé. L'enginy les ha dotades de passeres entarimades.

Plou. Malgrat la pluja, no els deixem reposar. Com ens deuen malair!

.....
Cada dia arriben a les nostres fileres nous escapats dels rengles enemics. Molts d'ells són catalans. En trobar-se enmig dels nostres llencen un sospir de satisfacció. I demanen menjar. Dues manifestacions força eloqüents!

.....
Arriben els autocars. Cal canviar de front. Els milicians, ja prepa-

Mentre el canó calla... L'hora de l'àpat i de la neteja.

Rojvero. del S.D.P.
POMPIEN. 24.10.1936

El safareig de Pompíen.

IMP. BARCELONA

Reservo al S.D.P.
TORRES 22-10-1936

El manyà d'Igries, tant arranja un auto com ferra una mula...

rats, s'hi enfilen ordenadament, la cançó al llavi. Paraules de comiat als qui es queden. I un núvol de tristesa en el front, dels qui resten, no dels qui se'n van.

«No passaran» és el crit de guerra. De guerra i d'esperança.

Havem vist, ja fa dies, la neu. Poca, però amb l'alè glaçat. El foc és ja un amic amable i reconfortador. Al seu voltant, quan la fuselleria no crepita, fa de bon estar-hi.

Cercar llenya. Una nova ocupació en els moments de lleure.

Carrers costeruts. Cases fetes de guixes i palets de riera. Xemeneies fumejants. Una dona que renta, a la font, en la plaça típica. Al fons, la serralada nevada.

Passem, i surten els veïns a veure'ns passar, amb la salutació a flor de llavi.

«Buena suerte» ens diuen. I un aragonès de pell cremada i rostre inversemblantment arrugat, ens adreça un cordial «Adéu-siau, nois».

Les vaques, són, en certs indrets, una obsessió. Van en fileres, caminant pausadament, indiferents al so del canó i a les facècies de l'aviació enemiga. Semblen habitants d'un món distint, alienes al que per aquests indrets passa.

Són grasses i il·lustroses. I pensem,

en veure'les, en aquella llet puríssima que ens donen, sovint, de bon matí...

Trossos de terra erma. Ni un arbre, ni una gatosa, ni un ocell. Res.

Recordo aquells paisatges lunars que havem vist retratats alguna vegada. El soroll d'un camió que avança sembla una profanació. Els camins, enmig del serral, dibuixen arabescos absurds.

¿Qui la maleiria així, aquesta terra?

El cim, assolellat, ens ofereix un bell punt de vista. S'hi domina la plana i uns pobles ocupats pels facciosos. En un moment hi queden instal·lades les nostres metralladores, i hi són cavades les trinxeres...

Demà, aquesta quietud serà trencada.

Els milicians han organitzat orfeons. I a les vetlles, canten, amb gust i afinació.

L'adversari, rabiós en veure com la nostra moral contrasta amb la seva, tan migrada, ens engega alguns trets i fa parlar, sovint, els morters. Tant se val. L'Orfeó continua cantant...

Fa fred. Però els nostres soldats —parlo del sector on sóc, naturalment— no el senten gaire.

Estan dotats de bons abrigalls i gruixudes mantes. No els manquen butandes ni passamuntanyes. Però mai no n'hi ha prou, i hom anuncia dies de glaçada...

Llibres! Envieu llibres! En els dies de pluja, que tan sovintegen per aquests indrets, un llibre és el millor company.

Envieu-ne molts, car són molts els qui us ho agrairan.

Z. R.

Un moment d'activitat a les trinxeres.

EL «REI DEL CANÓ»

Ha mort l'home més funest d'Europa

Els diaris ho porten. Ha mort fa pocs dies, a Montecarlo, un dels homes més funestos del món. Ens referim a Basil Zaharoff, el promotor i animador de les guerres.

En el curs d'una de les molt freqüents crisis balcàniques del segle passat, Mr. Wickers, el conegut fabricant de canons anglès, va fer un viatge a Sofia, per tal d'enllestir una comanda d'armament. Com ignorava l'idioma del país, va demanar al gerent de l'Hotel que li facilités un intèrpret. Aquest fou un grec, Basil Zaharoff, mosso de cafè, sense feina, Mr. Wickers observà les disposicions del grec i el nomenà viatjant. Però perquè Zaharoff pogués sortir de Grècia, l'anglès hagué d'arranjar-li certes dificultats amb la justícia, que el perseguia per haver comés unes estafades.

Zaharoff, aviat va fer fortuna. En

morir, aquesta és de les més grans d'Europa. Va guanyar molt diner quan la guerra russo-japonesa. També va tenir bons guanys quan l'aixecament dels boers. I un dia, a canvi que li donessin la direcció de la casa Wickers, aferí obtenir la comanda del material de guerra per al govern espanyol. La comanda s'obtingué i el càrrec li fou conferit.

Per aconseguir dita comanda, que equivalia a milions, ajudà al grec Zaharoff, la marquesa de Villafranca de los Caballeros, princesa de Borbón—naturalment!—i cosina del rei. Aquesta «fulana» s'entengué amb ell i li lliurà la preada comanda.

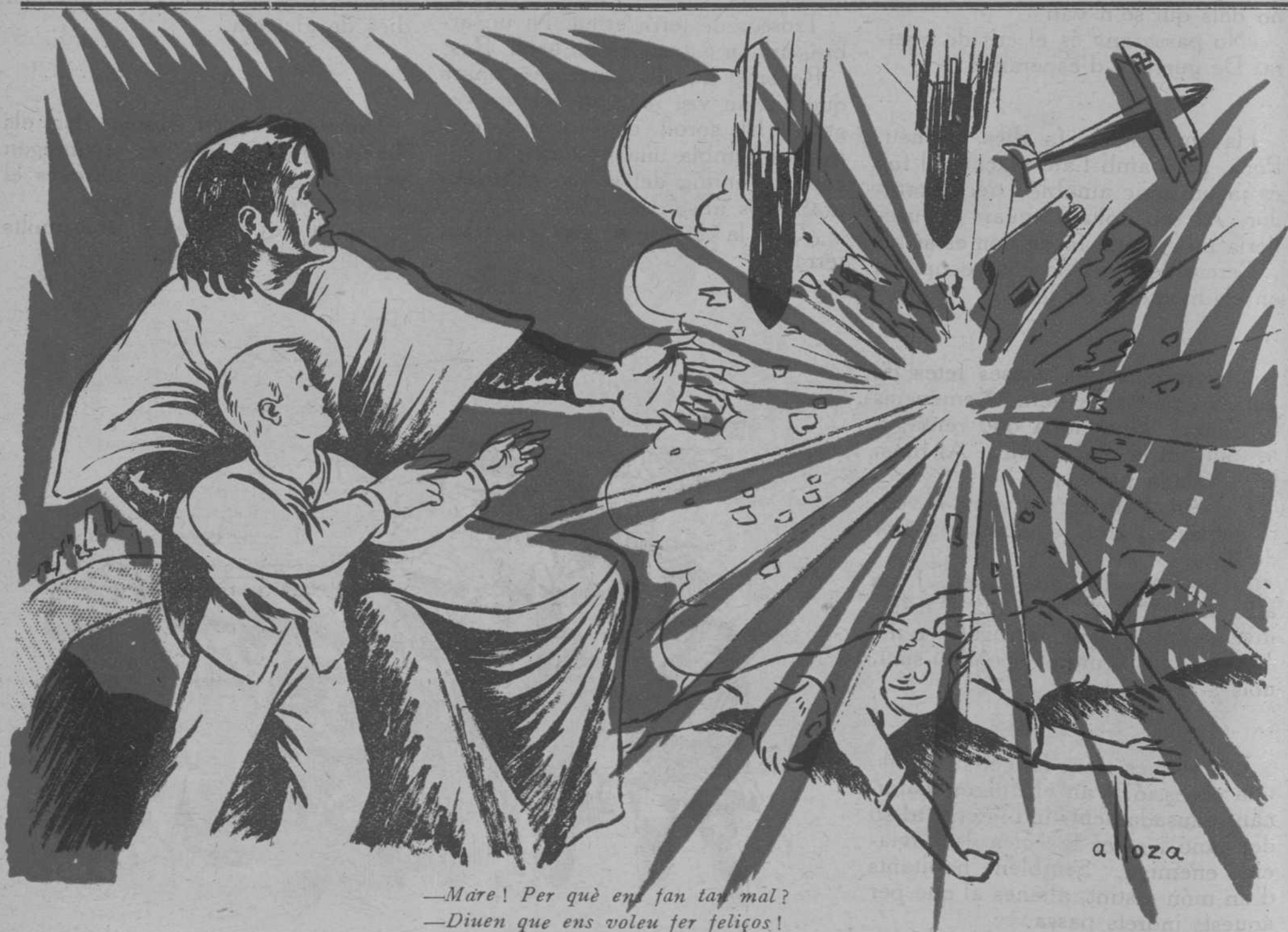
Quan el cornut marquès va morir, la vídua, als 68 anys, es casà amb Zaharoff que en tenia 75.

Zaharoff arribà a posseir totes les accions de les fàbriques Wickers. Controlà els establiments Putilov,

de Roma i les fàbriques Schnèider-Creusot. En esclatar la gran guerra, era l'amo de la indústria de la destrucció de tota l'«entente». L'almirallat britànic va posar a la seva disposició un cuirassat, i el rei li conferí honors i privilegis.

Era amo del diari «Excelsior» de París. Era el més important propietari de la capital francesa. Fou l'amo dels establiments de joc de Montecarlo. Va finançar, amb fins comercials, la revolució dels drusos. Va intervenir en la guerra d'Abd-el-Krim contra Espanya. Va ajudar la guerra civil grega. Allí on s'ensumava una guerra o una revolució, hi havia la mà oculta de Sir Basil.

Ha mort, ara, el «rei del canó» deixant una fortuna de 30 milions de lliures esterlines amassada amb sang i dolor.

—Mare! Per què ens fan tan mal?
—Diuen que ens voleu fer feliços!

AHIR, COM AVUI

No passareu!

Poesia escrita quan la Gran guerra, que ara ha recobrat actualitat.

No passareu! I si passeu,
serà damunt d'un clap de cendra;
les nostres vides les prendreu,
el nostre esperit no l'heu de prendre.
Mes, no serà! Per més que feu,
no passareu!

No passareu! I si passeu
quan tots haurem deixat de viure
sabreu de sobres a quin preu
s'abat un poble digne i lliure.
Mes, no serà! Per més que feu,
no passareu!

No passareu! I si passeu
decidirà un cop més la història
entre el saig que clava en creu
i el just que hi mor, de qui és la glòria.
Mes, no serà per més que feu,
no passareu!

A sang i a foc avançareu
de fortalesa en fortalesa,
però, què hi fa si queda en peu
quelcom més fort: nostra fermesa!
Per ço cantem: «per més que feu,
no passareu!»

APEL·LES MESTRES.

Sense ell, sense el seu afany de lucre, moltes guerres no haurien esclatat. Ell dificultava, amb el seu poder monstruós, tota temptativa pacifista. Per tal de fer treballar les seves indústries, poc se li'n donava que els pobles es destruïssin i les joventuts s'exterminessin.

Ha mort! Maleïda sigui per sempre més la seva memòria!

«No crec que sigui possible parlar de la sobirania d'una nació, mentre el veritable sobirà d'aquesta nació sigui el capitalisme». — Gorki.

El Sr. Esteve

Sentit pràctic

S'ha sondejat molt i actualment és tema d'especial atenció la posició i esperit de l'anomenada classe mitjana o petita burgesia, davant la profunda transformació revolucionària que ha de presidir els destins del nostre poble.

Coneixem a la perfecció l'esperit de recta comprensió que anima una bona part d'aquesta classe mitjana racialment liberal, i podem donar, per tant, com a efectiva la incorporació d'aquests elements al

nou ritme transformador de la vida econòmica i social d'Espanya.

N'hi ha, però, també una gran part que avui encara no s'ha refet del cop mortal d'aquest cataclisme que en un tancar i obrir d'ulls els ha desfet el niu de llurs il·lusions. Es tracta d'aquesta classe mitjana que és carn viva d'aquell senyor Esteve, tant discutit en totes les èpoques.

¿Com pensa, avui, doncs, el senyor Esteve? Ell, tan bon calculador, que rera del taulell ha subut superar dificultats i que amb clara visió de les coses ha aconseguit èxits i prosperitats, encara avui resta mig desfet i astorat.

I és que allò del *tot o res* no compta en aquests esperits inspirats per l'instint de conservació, que saben aprofundir les coses. El despit i l'odi implacables poden haver fet perdre l'enteniment d'alguns, confiant en les solucions heroiques dels generals assassins feixistes, però aquests senyors Esteves pulcres i comprensius, avui capficats pel pesombre del fet consumat, s'han guanyat mèrits de tenir sentit pràctic i sabran cercar el camí més pertinent i aconsellable.

¡Feixisme!... ¿És que els bandolers feixistes internacionals en el cas improbable d'un triomf podrien reconstruir la personalitat colectiva encarnada pel senyor Esteve? ¿És que l'aixecament criminal dels generals traïdors del 16 de Juliol, no fou l'enfonsament fulminant de l'anomenada classe mitjana?

Misèria..., opressió... esclavitud... són les perspectives funestes que podria engendrar el feixisme de Franco, Mola i Queipo de Llano...

I els senyors Esteves que són de temperament reflexiu i de bona pasta saben apreciar les distàncies i els punts més sensibles i saben que en la revolució social triomfant poden gaudir dels drets i de la llibertat.

U. C. MIQUEL.

El passat diumenge es complí el 35è. aniversari de la mort del qui fou apòstol del federalisme i President de la primera República espanyola, Francesc Pi i Margall. Dedicuem a la seva memòria un emocionat record, esperant que amb la victòria de la democràcia i del proletariat podrem, aviat, ofrenar-li el triomf de les seves doctrines.

VIBRACIONS

Conèixer què pensa un anglès és cosa més difícil del que sembla.

**

¿Què deu pensar el propietari quan una bomba feixista cau damunt la seva casa?

**

Ha quedat palès que els temples fan molt poca falta.

**

Malgrat tot, encara hi ha monàrquics.

**

Cal veure el perill de prop per a registrar la salvadora reacció.

**

Els fanals pintats de blau no diuen amb certes frivolitats.

**

De fronteres enllà costa molt poc ésser patriota.

**

El prestigi es guanya amb fets i no amb paraules.

**

Els valents de reraguarda no aprofiten a ningú.

**

El càstig aprofita més que el consell.

**

No hi ha res que costi tant ni que costi tan poc, com callar.

**

Sentint enraonar, hom aprèn a callar.

**

Per atansar el que es desitja, cal donar el que dol.

**

La diplomàcia és l'art de justificar els crims.

**

Políticament i socialment, els errors es paguen cars.

**

No n'hi ha prou amb desfer el feixisme. Cal no fer-lo.

**

Els rics es pensen que tenen per missió ensenyar els pobres a estalviar.

**

Es necessita molt d'enginy per a no naufragar en la popularitat.

**

El foc purifica. Però el foc destrueix.

**

Els qui no tenen res a dir són els qui més criden.

**

El silenci és l'únic amic que no traïciona.

**

Quan demanem consell, demanem aprovació.

**

Els qui creuen que per diner es pot fer tot, per diner ho farien tot.

**

La salut és un accident entre dues malalties.

**

El secret de l'èxit consisteix a fer veure que es sap el que s'ignora i que s'ignora el que es sap.

ARDAL.

S'ha acomplert el 21è. aniversari de la mort del valent lluitador Anselm Lorenzo. La seva bondat, l'entusiasme que posà sempre a combatre els privilegis de classe, les seves enèrgiques campanyes en pro d'una societat millor, les persecucions de què fou objecte per part de la reacció, els afanys de tota la seva vida dedicada a les classes humils, fan que hom recordi la seva actuació amb emoció i li dediqui un cordial record.

Aquest número ha estat visat per la censura

—A mi, m'agrada molt fer cues.
—Deu ésser feixista, vostè.
—No. Sóc pentinadora.

ONDA CURTA

Un periodista estranger ha publicat sobre l'exercit «nacional» el següent comentari: «Els soldats de Franco no són altra cosa que gossos rabiosos.»

També són ganes d'ofendre els pobres gossos víctimes d'una cruel malaltia!

Encara circulen, impunement, els viatjants de notícies falses. Encara s'entretenen escampant—els dilluns, sobretot—espècies falses, rumors alarmants, noves pessimistes, amb l'únic objecte de deprimir l'ànim de la població.

La delació no ha estat mai acció que ens hagi agradat. Però en aquests moments greus, el delatar aquests viatjants de derrotisme, no ens semblaria pas un pecat de consideració.

Ni lirismes, ni pessimismes. Heu-vos-aci la consigna que hauriem d'observar tots. Ni despreocupació suïcida, ni cares agres per tot dia. Serenitat i precaució.

Per això nosaltres, blasmem, per un igual, els qui en aquestes hores històriques fan tabola xarona i els qui creuen que és arribada la fi del món.

El fenomen, persisteix. Certs diaris barcelonins, no pertanyents a cap organització sindical, malgrat haver estat intervinguts i funcionar sota la direcció de Comitès de control, continuen recordant-nos quan eren diaris d'empresa.

En ells veureu, sovint, la notícia alarmant o senzillament adversa, publicada amb un cert entusiasme que es tradueix en grans titulars i en profusió de dades. En canvi, les noves satisfactòries, passen desapercebudes...

Sí... Ja sabem que diran... Però el fet vostres mateixos el poden comprovar.

«Le Matin», aquell diari parisienc que fa d'alcayota de totes les males causes, ara fa més fastic que mai. Un paladar sensible no es pot empassar la seva lectura.

Cal només llegir les falserats que sobre la guerra d'Espanya publi-

ca per sentir-se cridat a fer la pregunta tradicional...

Quants li donen per a fer això?

El dia 9, Franco, el general de tocador, s'havia de coronar emperador d'Espanya, a Madrid.

Després, ho va deixar pel dia 12, i darrerament, pel dia 25.

Si les circumstàncies no fossin tan tràgiques ens hi fariem un panxo de riure.

L'etern especulador s'està aprofitant de les circumstàncies. Articles de menjar, de beure i de cremar els paga el poble, carregat de paciència a preus molt més cars dels que hauria de pagar, per obra i gràcia dels mitjancers, que no tenen escrúpol a abusar dels compradors per tal d'obtenir guanys del tot il·lícits.

Un escarment no seria debades.

Una pregunta que es fa molta gent... Què hi fa la marina de guerra lleial a Cartagena, mentre els vaixells pirates fan de les seves per la Mediterrània.

Confessem que aquesta pregunta també ens l'havem feta nosaltres moltes vegades... I que també ens agrada arta conèixer la resposta.

Llegim que les Cambres Portugueses han aprovat totalment l'actitud que envers Espanya republicana ha adoptat el dictador Oliveira.

La notícia, com poden veure, és sorprenent.

Albània ha reconegut el govern (?) de Franco...

Que se n'apunten sis.

Els facciosos han bombardejat els hospitals de Madrid.

És més fàcil, no ho dubtin, que conquerir la capital.

El Negociat de Premsa i Propaganda de la Conselleria de Defensa de la Generalitat de Catalunya, tot agraint al ciutadà anònim la tramesa que ens ha adreçat de varies revistes gràfiques per trametre com a propaganda a les redaccions i als pobles russos i mexicans, ho fa públic i estimula a tots els ciutadans que imitin aquest gest de col·laboració en la seva tasca de fer arribar a tot arreu la prova de la nostra lluita per la llibertat dels homes i dels pobles.

S'admeten els donatius als despatxos núms. 5 i 6 del segon pis de la Conselleria de Defensa, Passeig de Colom, 16.

Correspondència

Francesc B.—És molt mansoi.

Lola.—Mirarem d'aprofitar-ho.

O. R.—Si no us expliqueu millor, no us entenem d'una paraula.

Ramon M.—Teniu molta raó. Potser ens n'ocuparem qualsevol dia.

Andreu.—Ja ens ho va trametre una altra vegada. Ja sabrà de memòria el camí del cove.

Soca.—Bé, sí, ja serà això!

M. T. R.—No, senyor. Aneu equivocat.

Sòmines.—Bonic! Anirà.

Roman.—Mirarem de complaure-us.

J. J. C.—Arreglat, hi anirà.

Jaume C.—Ha perdut actualitat. Però vós podeu fer-ho molt bé. Aneu enviant.

C. C.—Home! No us sembla que les circumstàncies són massa greus per a fer-hi humorisme?

Nas d'escàndol.—Aprofitem l'anècdota i el vers.

K. Rai.—Us heu equivocat de porta.

U. C. M.—Anirà.

Indiot.—Voleu dir que ens ha d'agradar?

J. Serra C.—Entren en cartera.

Lluís Comas.—Veurem, veurem!

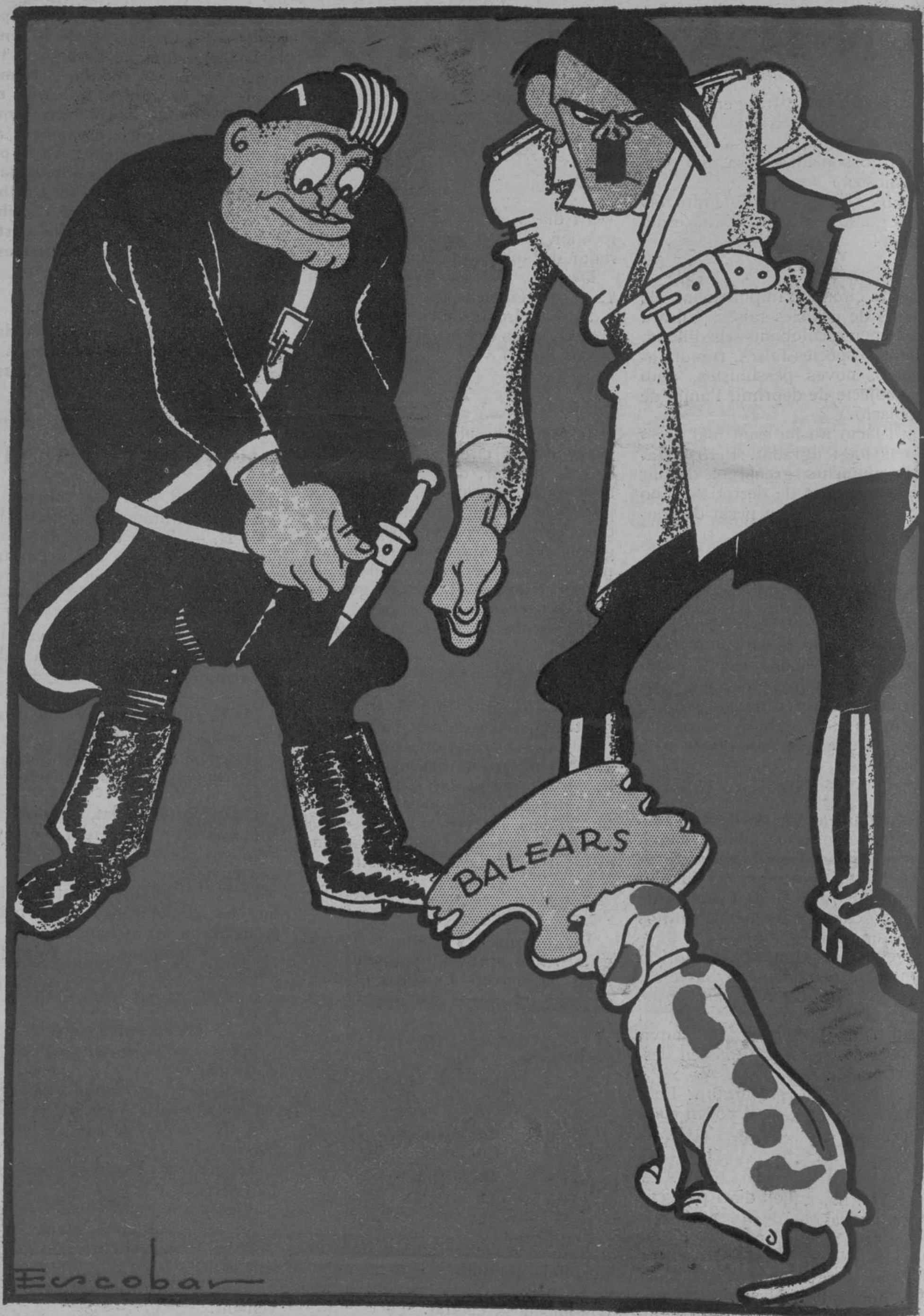
R. R.—No, de cap de les maneres.

Samuel.—Poseu-vos tranquil. Ja sortirà.

Anton.—Ens fa mala espina. ¿Voleu dir que no és afanat?

Boi.—Res. Al cove i no en parlem més.

Xixa.—No hi tenim cap inconvenient.

—AÇÍ, QUISSO! AÇÍ, FRANCO!